

سیطره ویلانشینان بر بافت روستاها و زندگی بومیان لواسانات، شرایط تبعیض آمیزی رقم زده است

شکاف ژرف طبقاتی و چندپارگی فرهنگی در بیخ گوش پایتخت

نجمه رحمتی

در حالی که سال‌هاست به علت طرح هادی روستایی اجازه ساخت و ساز و مریم بنادر حریم ۱۵۰ متری رودخانه وجود ندارد و روستاییان به دلیل عدم به روز رسانی طرح هادی با مشکلات بسیاری در خصوص ساخت و ساز مواجه هستند؛ غیربومیان مرفه با خرید زمین‌های کشاورزی و باغ‌ها به صورت مجاز و غیرمجاز سال‌هاست که در مناطق خوش آب و هوای روستایی شمال تهران اقدام به ساخت و ساز ویلاهای لاکچری کرده و علاوه بر تخریب محیط زیست و مشکلات فرهنگی و اجتماعی که برای روستاییان ایجاد می‌کنند، باعث ایجاد حس تبعیض و عدم برابری در بین بومیان و غیربومیان روستایی شوند.

ویلاسازی‌ها باعث از بین رفتن باغات مای می شود

«مجید باباخانی» دهیار روستای علایی در گفت‌وگو با خبرنگار ایلنا درباره مشکلات این روستا با توجه به احداث ویلاهای لاکچری و تفاوت‌ها و تبعیض‌ها در این منطقه گفت: ما از لحاظ قانون حق نداریم به خارج از محدوده سرویس دهیم. این افراد گاهی اوقات با استفاده از دوست و آشنا جواز ساخت و ساز می‌گیرند و اینکه بدون جواز اقدام به ساخت و ساز می‌کنند، ما مجبور به خدمات رسانی به این افراد می‌شویم.

وی ادامه داد: در واقع وقتی یک باغی تبدیل به ویلا و منطقه مسکونی می‌شود هم نیاز به راه دارد و هم باید پسماند آن جمع‌آوری شود و هم نیاز به آب و برق و گاز دارد و ما مجبور هستیم خدمات دهی به این‌ها داشته باشیم و باید از منابع روستا کاهش دهیم و به این‌ها خدمات دهیم. به طور مثال ما اگر یک منبع آب داریم که ۴۰ هزار لیتر جای می‌گیرد و برای روستاست، باید به این ویلاها نیز خدمات رسانی دهیم و باید سهمیه‌بندی کنیم. اگر پسماند جمع‌آوری نشود، وضعیت بدی ایجاد می‌شود و بنابراین باید جمع‌آوری کنیم.

ویلاسازی‌ها باعث از بین رفتن باغات روستاییان می شود. هیچ کدام از غیربومی‌ها حاضر نیستند در داخل بافت روستایی ویلاسازی کنند و تمایل دارند در باغات و زمین‌های هزار متری و ۵ هزار متری زمین بخرند و ویلاسازی کنند که این امر باعث از بین رفتن باغات می شود

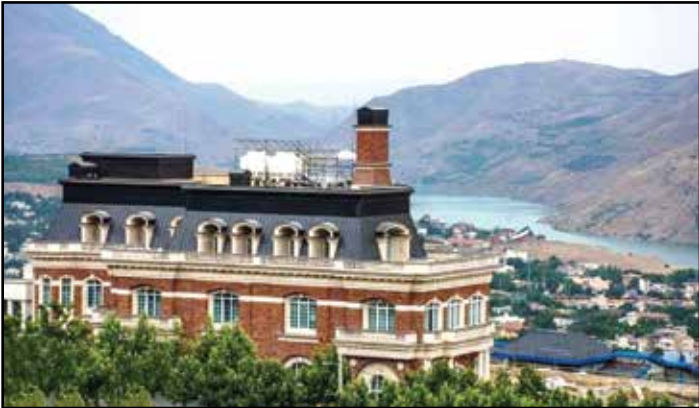
دهیار روستای علایی بابایان اینکه این ویلاسازی‌ها باعث از بین رفتن باغات مای می‌شود، تصریح کرد: هیچ کدام از این‌ها حاضر نیستند در داخل بافت روستایی ویلاسازی کنند و تمایل دارند در باغات و زمین‌های هزار متری و ۵ هزار متری زمین بخرند و ویلاسازی کنند که این امر باعث از بین رفتن باغات می‌شود.

باباخانی با اشاره به مشکلات فرهنگی که به دلیل حضور افراد غیربومی در روستا ایجاد می‌شود، تصریح کرد: از لحاظ فرهنگی نیز با مشکلاتی مواجه

و این واقعا برای اهالی مشکلات زیادی را ایجاد کرده است و هر هفته پنجشنبه و جمعه معمولاً تا نزدیک صبح سرو صدای زیادی دارند و ما به هر جا می‌گوییم توجهی نمی‌شود. وی ادامه داد: این‌هایی که به لواسانات می‌آیند زمین را خیلی گران نمی‌خرند در واقع یکی از مشکلاتی که ما داریم این است که زمین‌های کشاورزی ما بزرگ نیست یعنی زمینی که از طریق ارث از پدر به پسر رسیده است از ۵ هزار متر، هزار متر ارث برده است و آن هزار متر الان به سیصد متر رسیده است. بنابراین زمین‌های کشاورزی آنقدر بزرگ نیست که بتوان در آن‌ها کشاورزی کرد و از همین رو اهالی این زمین‌ها را می‌فروشند، چرا که خاصیتی برای کشاورز ندارد چون نمی‌توانند کشاورزی داشته باشند و خارج از بافت است و برای بومیان اجازه ساخت و ساز در خارج از بافت صادر نمی‌شود و مقاومت‌های زیادی با ساخت و ساز بومیان در خارج از بافت می‌شود. این غیربومی‌ها هستند که می‌توانند با هزینه‌هایی که انجام می‌دهند در خارج از بافت بسازند و زندگی کنند. در واقع قانون اجازه ساخت و ساز در خارج از بافت را نمی‌دهند، اما این افراد مجوز می‌گیرند. این زمین‌ها به قیمت بالا هم خریداری نمی‌شود و بعد از ساخت و ساز چندین برابر قیمت پیدای می‌کند.

به بومیان اجازه ساخت و ساز نمی‌دهند

باباخانی خاطرنشان کرد: بسیاری متأسفانه زیاد است و اکثر افرادی که در روستا اقدام به ساخت و ساز می‌کنند از افراد بومی استفاده نمی‌کنند، بلکه از اتباع استفاده می‌کنند غیرمجاز و مجاز هم اصلاً مهم نیست و به این افراد کار نمی‌دهند و آن‌ها را سرایدار می‌کنند و اینگونه نیست که یک آورده‌ای برای روستا داشته باشد و روستایی هم

سودی ببرد. روستایی هیچ سودی که بابت فروش نمی‌برند، املاک ضرر هم می‌کنند و از روی ناچاری برخی از افراد اقدام به فروش زمین می‌کنند، چرا که زمین‌های کشاورزی الان دیگر خرد شده است و وقتی به خود ما اجازه ساخت و ساز نمی‌دهند بنابراین برخی مجبور به فروش می‌شوند و از این جامی‌روند.

وی با اشاره به ضررهایی که این نوع ساخت و سازها به محیط زیست روستا وارد می‌کند، گفت:

بر اساس قانون باید ۱۵۰ متر حریم رودخانه در ساخت و سازها مورد توجه قرار بگیرد، حال اگر یک بومی، دیواری را در این حریم بسازند، فوراً دستگاه‌های مربوطه می‌آیند و دیوار را تخریب می‌کنند، اما ویلا را بر رودخانه می‌سازند و جلوی آنها را نمی‌گیرند.

باباخانی بابایان اینکه مجوز ساخت و ساز در خارج از بافت از سوی بخشداری و شهرداری ارائه می‌شود، گفت: البته در حال حاضر سخت‌گیری‌های بسیاری در ارائه مجوز می‌شود و همه این ساخت و سازها در گذشته بوده است، البته من می‌دانم الان در بخشداری اصلاً مجوز نمی‌دهند شهرداری هم مجوز نمی‌دهد، اما وقتی می‌خواهیم جلوی کار آن‌ها را بگیریم می‌بینیم که مجوز دارند اما اگر خارج از بافت اشکال دارد و نباید باغات از بین بروند دیگر نباید بین بومی و غیربومی تفاوتی قائل شد. این که به هر شخصی یک نوع نگاه می‌شود برای ما مشکل ایجاد کرده است. بومی زمین خود را می‌فروشد تا بتواند با پول آن برای خود کاری را ایجاد کند، در واقع از سر نیاز این کار را می‌کند.

به گفته وی ۴۴ تا ۴۵ خانوار در روستای علایی زندگی می‌کنند و شغل روستاییان این روستا باغداری بود که در حال حاضر بخش کمی از باغات باقی مانده و از بین رفته است.

به گفته دهیاران روستاهای شمال تهران با توجه به بافت سنتی و مذهبی روستاها حضور غیربومیان در این روستاها بیشتر باعث ایجاد مشکلات فرهنگی شده است.

تغییر کاربری باغات و مسدود کردن راه آب

«حسن برهانی» دهیار روستای ایرا درباره مشکلات فرهنگی ایجاد شده به دلیل ویلاسازی‌ها در این روستا گفت: در یک روستا اکثر افراد با هم فامیل هستند و خلق و خوی همدیگر را می‌شناسند، اما وقتی یک قطعه زمین از این روستا به فروش می‌رسد و یک شخص غیر وارد روستا می‌شود به ویژه سمت ما که افراد وابستگی فرهنگی شان را همچنان از قدیم دارند، حضور افراد غیربومی در روستا باعث ناآرامی می‌شود. به طور مثال در روستا مراسم عزاداری برپاست، اما در یک ویلا مراسم جشن و سرور برپاست.

وی با اشاره به تغییر کاربری باغات به دلیل ویلاسازی‌ها گفت: در روستای ما باغ‌ها پشت سرهم قرار دارد و این باغ‌ها بدون اینکه دیواری و فنسی باشد در کنار هم قرار دارد و انوما تیک وار باغداران می‌دانند که چه زمانی باید باغ را آبیاری کنند.

مسیر جوی آب از کجاست. این موضوعاتی است که سال‌ها باغداران به صورت روزانه و روتین انجام می‌دادند و هیچ مشکلی ایجاد نمی‌شده است، اما وقتی یک غریبه وارد روستا می‌شود و یک باغ تبدیل به ویلا می‌شود، یک روز می‌بینیم که دیوار بین باغ کشیده شده است و این چالشی را در روستا ایجاد می‌کند و کلی شکایت در پی دارد. در واقع یک سری از مشکلات مادر روستا بر این موضوعات است.

برهانی با اشاره به صدماتی که ساخت و ساز

«مجید باباخانی»، دهیار روستای علایی در باره مشکلات این روستا با توجه به احداث ویلاهای لاکچری و تفاوت‌ها و تبعیض‌ها در این منطقه گفت: ما از لحاظ قانون حق نداریم به خارج از محدوده سرویس دهیم. این افراد گاهی با استفاده از دوست و آشنا جواز ساخت و ساز می‌گیرند و با اینکه بدون جواز اقدام به ساخت و ساز می‌کنند، ما مجبور به خدمات رسانی به این افراد می‌شویم

ویلاها به باغ‌ها وارد می‌شود، گفت: به طور مثال وقتی می‌خواهند سیمان یا مصالح ساختمانی را بیاورند به طبیعت روستا صدمه وارد می‌کند. اهالی روستا توقع دارند اگر کسی در روستا ویلا می‌سازد یک آورده هم برای روستا داشته باشد، یک چراغی در روستا روشن شود، اما این موضوعات هم وجود ندارد و ویلا در فقط پنجشنبه و جمعه برای تفریح به روستا می‌آید و بعد می‌رود در حالی که اگر سبیلی اتفاق بیفتد تا جهاد کشاورزی بیاید و کمکی بکند یک فصل کشاورزی تمام شده است و خود اهالی و کشاورزان به هم کمک می‌کنند و خیری پیدای می‌کنند و مسیرها درست می‌کنند و مشکلات را حل می‌کنند، اما از غیربومیان نمی‌توان چنین چیزی را انتظار داشت. البته در منطقه لواسان که بدنه مذهبی وجود دارد، بیشتر مشکلات فرهنگی ایجاد شده است.

این دهیار خاطر نشان کرد: آب در روستای مادر محدوده بافت روستاست و متفاوت است از روستای نیکانم ده و مابقی روستاها و آن‌ها روستاهای بزرگ هستند و ممکن است از این موضوع استقبال کنند، اما ما چون آب دست خودمان است و همه افراد هم بومی هستند این اتفاقا برای ما معضل می‌شود و مواردی داشته‌ایم که خیلی اوقات یک فردی شبانه لوله‌ای را کند و یک انشعاب آب برای خودش کشیده است و ما چند ماه بعد فهمیده‌ایم. یا انشعابات برق را می‌گیرد و ترانس برق پرمی‌شود و بعد اگر بومی بخواهد یک انشعاب بگیرد، شرکت برق می‌گوید ظرفیت پر شده و باید بابت یک ترانس جدید پول پرداخت کنید. مثلاً جاده بسته شده و ما هیچ کمکی از سوی این افراد نمی‌بینیم.

او ادامه داد: جاده اصلی مشخص است که با هماهنگی اداره راهداری باز گشایی می‌شود، اما جاده‌های فرعی به نوعی برای استفاده شخصی روستاییان است و اینجا روستاییان با هم همکاری می‌کنند و مسیر را باز می‌کنند، اما ویلا داران در این زمینه اصلاً کمک نمی‌کنند و در هزینه پرداخت لو در که برای بازگشایی استفاده می‌شود کمکی نمی‌کنند و برعکس با ستاد بحران و فرمانداری تماس می‌گیرید که راه بسته است و چرانی آید باز کنید و متوقع هم هست، حالا راه یک جاده خاکی

یک کیلومتری است که اصلاً در فصل زمستان نمی‌شود تردد کرد و بومیان که در بافت روستا منزل دارند، می‌دانند که در زمستان این مسیر بسته است همیشه و انتظاری از کسی ندارد که این راه را باز کنند.

برهانی تصریح کرد: البته روستاهایی که بزرگتر هستند، مسائل شان تفاوت دارد و آن‌ها بیشتر همین چالش‌های فرهنگی و اختلافات ملکی را دارند، اما در روستاهایی مانند روستاهای ما این چالش‌ها هم اضاف می‌شود و همکاری نمی‌کنند و توقع هم دارند.

وی درباره مراکز درمانی و مدرسه در این روستاها گفت: یک مرکز بهداشت از قدیم داشته‌ایم و یک مدرسه تقریباً تا اواخر دهه ۷۰ نیز دایر بود، اما روستای ما کشاورز بودند، اما در برهه‌ای اهالی روستا صنعت‌گری و تراشکاری رفتند و کم‌کم به تهران آمدند و کار کردند و این باعث شد که در اوایل دهه ۸۰ یک مهاجرت عجیب غریب به تهران داشته باشند و این دلیلی شد که مدرسه مترو که مانده است، خانه بهداشت هم داریم، اما مترو که است، البته ما به دنبال این بودیم که این خانه را احیا می‌کنیم و در حد یک روز یک بهورز به ما بدهند، اما هنوز محقق نشده است.

برهانی تصریح کرد: ما حتی به دنبال این بودیم که در مدرسه بتوانیم کار آفرینی ایجاد کنیم، روستای ایرا در ابتدای ورودی دشت لار قرار دارد و از مسیر اصلی گردشگری و عشایر است، اما متأسفانه برخلاف روستای پلور که بعد از امام زاده هاشم است، ما اصلاً نتوانستیم در این زمینه اقدام کنیم. تا سال ۹۲ الی ۹۳ راحت تر می‌شد این کار را انجام بدهیم اما نگاهی به این موضوع نداشتند، الان هم هزینه‌ها بسیار سنگین است و نمی‌توان این کار را به راحتی انجام داد. مگر اینکه سرمایه‌گذاری وارد شود و طرح هم در اختیار وزارت گردشگری داده‌ایم اما متأسفانه هیچ اقدامی نشده است.

وی با اشاره به تبعیض‌ها در روستا گفت: این نگاه‌ها خودش را به اشکال مختلف نشان می‌دهد به طور مثال ورثه هستند و می‌خواهند انشعاب جداگانه داشته باشند اگر انشعابی بخواهند اضافه کنند یا یک اتاق به خانه‌شان بخواهند اضافه کنند، اجازه نمی‌دهند و همیشه اولین موضوعی که اهالی روستا در خصوص آن گلایه دارند و مطرح می‌کنند همین موضوع است.

اکثر افرادی که در روستا اقدام به ساخت و ساز می‌کنند از افراد بومی استفاده نمی‌کنند، بلکه از اتباع استفاده می‌کنند غیرمجاز و مجاز هم اصلاً مهم نیست و به این افراد کار می‌دهند، آن‌ها را سرایدار می‌کنند و اینگونه نیست که آورده‌ای برای روستا داشته باشد و روستایی هم سودی ببرد

برهانی بابایان اینکه ساخت و ساز ویلاها برای سال ۹۷ الی ۹۸ است و از آن زمان به بعد دیگر ساخت و ساز ویلا به آن صورت نداشته‌ایم، تصریح کرد: همیشه ابراز ناراضیتی از سوی اهالی روستا وجود دارد و این مطالبه برای آن‌ها وجود دارد که آن‌ها که چند نسل در این روستا بوده‌اند اجازه اضافه کردن یک انشعاب را ندارند، اما برخی‌ها می‌توانند از خارج روستا بیایند و در اینجا ساخت و ساز داشته باشند. هر چقدر هم که بگوییم مامجوز نداده‌ایم باز هم این ناراضیتی از سوی اهالی وجود دارد.

وی در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره مشکلاتی که به واسطه حضور اتباع در روستاها اتفاق می‌افتد، گفت: اتباعی که در روستا هستند، گاهی اوقات می‌آیند در باغداری کمک می‌کنند و بخشی از آن‌ها حالت سرایدار هستند و با خانواده‌هایشان در ویلاها زندگی می‌کنند. در مواردی شاهد دعواهایی هستیم که بین خودشان است و به روستا کشیده می‌شود. داخل بافت اتباعی هستند که به واسطه باغداران ما آن‌ها را می‌شناسیم، اما آن‌هایی که بیرون باغ هستند و ویلانشینان می‌آورند، ما آن‌ها را نمی‌شناسیم.

وی با اشاره به سایر مشکلات روستا ادامه داد: یکی از موضوعاتی که در حال حاضر در منطقه وجود دارد موضوع جاده است، البته قول‌هایی داده‌اند اما جاده از ۲۰ سال پیش دست نخورده است و نیاز به روکش آسفالت دارد، البته از سمت فرمانداری گفته‌اند که در حال انجام است.

برهانی با اشاره به طرح هادی تصریح کرد: طرح هادی برای روستاها وجود دارد و بیشتر روستاها مانند روستای مادر گیر طرح هادی هستند از سال ۸۵ این طرح مصوب شده است و هر ۱۰ سال به ۱۰ سال باید مورد بازنگری قرار می‌گرفت که این کار نشده است. این زمینه ساز تخلف است به طور مثال یک زمین ورثه‌ای که باید بین ورث تقسیم شود و نیاز است که در نقشه مشخص و تفکیک شود از سال ۸۵ تغییرات زیادی در روستا ایجاد شده است، اما بازنگری در این طرح صورت نگرفته است و ما باید از قانون تبعیت کنیم. الان در روستا ۳۲ الی ۳۳ در خواست ساخت داریم، اما نمی‌توانیم به دلیل مشکلات طرح هادی و مغایرت با آن اجازه ساخت و ساز بدهیم. از سوی دیگر نمی‌توانیم بر خورد قهری هم داشته باشیم، با توجه به شرایط اقتصادی افراد می‌بینند که اگر الان نسازند و جواز ساخت برای آن‌ها صادر نشود، هر روز قیمت ساخت و ساز برایشان افزایش پیدای کند و از همین رو برای ساخت و ساز صبر نمی‌کنند و اقدام به ساخت و ساز می‌کنند. وقتی جلوی ساخت و ساز را می‌گیریم دوباره بحث ویلاسازی‌ها مطرح می‌شود که چرا آن‌ها می‌توانند اما بومی‌ها نمی‌توانند بسازند.

دور همی‌های ویلا داران و صدای بالای موز یک و اعتراض روستاییان

«محمد رضا تیمورخواه» دهیار روستاهای پورزند وسطی و پورزند سفلی درباره حضور غیربومیان و ویلا داران در روستاها گفت: یکی از مسببان اصلی که باعث ویلاسازی‌ها در روستاهای شمال تهران است اهالی هستند، با توجه به اینکه اقدام به فروش زمین‌های خود کردند، وقتی هم ملکی فروخته می‌شود، قاعدتاً ساخت و ساز هم ایجادی می‌شود که این کار هم اتفاق افتاده است و افراد غیربومی به اصطلاح اهالی این روستاها بیشترین کمک را به روستاها از نظر اقتصادی می‌کنند. اگر توسعه‌شیکه برق اتفاق می‌افتد غیربومی‌ها کمک به ایجاد این شبکه می‌کنند.

وی با اشاره به برخی مشکلات منطقه امه داد: پنجشنبه و جمعه‌ها با توجه به دور همی‌هایی که ویلا داران دارند و موز یک با صدای بلند گوش می‌دهند و برخی از اهالی نسبت به این موضوع اعتراض دارند.

وی بابایان اینکه من اهل پورزند نیستم، اما بر اساس واقعیت‌ها صحبت می‌کنم و تعصبی را که یک بومی دارد من آن تعصب را ندارم، گفت: وقتی اهالی زمینی را به یک فرد غیربومی می‌فروشند باید تبعات آن را بپذیرند. برخی از روستاهای اینجا چند سال است که آباد شده و راه برای آن‌ها ایجاد شده است و همان کسانی که غیربومی بوده‌اند در این جا سرمایه‌گذاری کرده‌اند و می‌دانند که اگر راه آب و جاده و به این منطقه بیاید ملک‌شان رشد می‌کند. این دهیار خاطر نشان کرد: با توجه به اینکه روستای پورزند یک روستای مهاجرپذیر است معتقدم که باعث ارتقای فرهنگ می‌شود از سوی دیگر اهالی روستاها هم به تهران مهاجرت کرده‌اند و در تهران زندگی می‌کنند و چون نزدیک تهران هستند، اختلاف فرهنگی زیادی وجود ندارد.